

SXEDIO.GL5

29.9.1954: Ο ΜΑΚΑΡΙΟΣ ΑΝΑΧΩΡΕΙ ΓΙΑ ΤΗ ΝΕΑ ΥΟΡΚΗ ΜΕΣΩ ΑΘΗΝΩΝ ΟΠΟΥ ΣΥΝΑΝΤΑΤΑΙ ΜΕ ΤΟΝ ΠΡΩΘΥΠΟΥΡΓΟ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟ ΠΑΠΑΓΟ ΚΑΙ ΤΟΝ ΥΠΟΥΡΓΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ ΣΤΕΦΑΝΟ ΣΤΕΦΑΝΟΠΟΥΛΟ ΟΙ ΟΠΟΙΟΙ ΤΟΝ ΕΝΗΜΕΡΩΝΟΥΝ ΓΙΑ ΤΙΣ ΔΙΕΡΓΑΣΙΕΣ ΣΤΑ ΗΝΩΜΕΝΑ ΕΘΝΗ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΕΓΤΡΑΦΗ, ΓΙΑ ΠΡΩΤΗ ΦΟΡΑ, ΤΟΥ ΚΥΠΡΙΑΚΟΥ, ΣΤΗ ΓΕΝΙΚΗ ΣΥΝΕΛΕΥΣΗ

Η απόφαση της Ολομέλειας της Γενικής Επιτροπής του ΟΗΕ για εγγραφή του Κυπριακού στην ένατη σύνοδο του Διενούς Οργανισμού έδωσε το σύνθημα της αναχώρησης του Μακαρίου για τη Νέα Υόρκη για να βοηθήσει τις προσπάθειες της ελληνικής πλευράς για καλύτερο ψήφισμα.

Στις **28** Σεπτεμβρίου, την προηγούμενη της αναχώρησης του για τη Νέα Υόρκη ο Μακάριος κάλεσε τους δημοσιογράφους στους οποίους ανέφερε ότι θα μετέβαινε στην έδρα των Ηνωμένων Εθνών για να ενισχύσει τις προσπάθειες της Ελλάδας και ότι αν προσκαλείτο από τους αρμοδίους θα μιλούσε και ενώπιον της γενικής συνέλευσης ακόμη.

Σε σχετική ερώτηση τι προτίθετο να κάμει αν η Βρετανία αποφάσιζε να αγνοήσει οποιαδήποτε απόφαση των Ηνωμένων Εθνών για το Κυπριακό απάντησε σταθερά:

" Θα συνεχίσωμεν τον αγώνα μας μέχρις ότου επιτύχωμεν δικαιοσύνην και ένωσιν μετά της Ελλάδος. Η στάσις όμως της Βρετανίας θα μας κάμη να αποφασίσωμεν περί της φύσεως των μελλοντικών εκδηλώσεων και ενεργειών μας".

Ο Μακάριος αναχώρησε από τη Λευκωσία αεροπορικώς στις **29** Σεπτεμβρίου μέσω Αθηνών. Τον συνόδευε ο Δήμαρχος Λευκωσίας Θεμιστοκλής Δέρβης.

Στην Ελληνική πρωτεύουσα τους περίμεναν επίσημοι και μη και εκατοντάδες λαού με την ιαχή "Ένωση, Ένωση".

Ο πρωθυπουργός της Ελλάδας Στρατάρχης Παπάγος ήταν όλο περιποιήσεις για τον Μακάριο. Η κινητοποίηση του και η επιτυχία στον ΟΗΕ πριν από

λίγες ημέρες τον βοηθούσε και εσωτερικά, έτσι, ότι και να έλεγε ο Μακάριος θα τον βοηθούσε και αυτόν.

Για την άφιξη του Μακαρίου είχε σταλεί ειδικό συνεργείο Εξωτερικών μεταδόσεων του Ελληνικού Ραδιοφώνου, από το οποίο ο Μακάριος κλήθηκε να απευθύνει ζωντανό χαιρετισμό στον ελληνικό λαό.

Ο Μακάριος είπε τα πιο θερμά λόγια για τον Παπάγο και τις προσπάθειες του:

"Με αισθήματα βαθυτάτης συγκινήσεως απευθύνομεν από της κοιτίδος ταύτης της παγκοσμίου ελευθερίας θερμόν και εγκάρδιον χαιρετισμόν προς ελεύθερους Έλληνες αδελφούς, με την πολύτιμον βοήθειαν και συμπαράστασιν των οποίων ο Ελληνικός Λαός της Κύπρου έχει κερδίσει ήδη την πρώτην σημαντικήν νίκην εις τον αγώνα προς ανάκτησιν της ελευθερίας του.

Ανασκοπούντες την πορείαν την οποίαν έχει επιτελέσει το κυπριακόν ζήτημα κατά τον χρονικόν διάστημα όπερ, έχει διαρρεύσει από της τελευταίας εις Αθήνας επισκέψεως μας, δεν δυνάμεθα παρά να εκφράσωμεν βαθείαν ικανοποίησιν διά την επιτελεσθείσαν πρόοδον, και να συναγάγωμεν αισιοδόξους προβλέψεις διά το μέλλον.

Είναι αληθές ότι κατά το διάστημα τούτο ο κυπριακός λαός υπέστη την δίνην των πλέον βιαίων κατά της εθνικής αυτού συνειδήσεως επιβουλών και εγνώρισεν ημέρας υπερτάτης δοκιμασίας. Σκοτεινοί μεσαιωνικοί νόμοι απεστέρησαν τούτον στοιχειωδών ανθρωπίνων ελευθεριών και κατεπάτησαν βασικά του δικαιώματα, η εθνική αξιοπρέπεια και η ηθική του συνείδησις εθίγησαν κατά τρόπον καίριον υπό της Κυριάρχου δυνάμεως, ήτις ουδέν μέσον παρέλιπε διά να καταστείλη την προς την ελευθερίαν ορμήν του και να φιμώση την φωνήν του δικαίου του. Ο ελληνισμός όμως της Κύπρου περιεφρόνησε την βίαν και την απειλήν. Διαπνεόμενος από το χαρακτηρίζον την φυλήν μας πάθος προς τη ελευθερίαν παρέμεινεν ακλόνητος επί των εθνικών επάλξεων εις εν μόνον έχων εστραμμένον τον νουν και εις εν αποβλέπων την Ένωσιν και μόνον την Ένωσιν.

Τα γεγονότα τα οποία επηκολούθησαν εχάρισαν εις ημάς την ικανοποίησιν της πρώτης νίκης, χάρις εις την στοργικὴν μέριμναν της εθνικῆς κυβερνήσεως και την σταθερὰν συμπαράστασιν του ελληνικοῦ λαοῦ το ζήτημα μας ἤχθη προ των Ηνωμένων Ἐθνῶν και ευρίσκεται ἤδη εγγεγραμμένον εις την Ημερησίαν Διάταξιν.

Την στιγμὴν ταύτην αι σκέψεις μας στρέφονται μετ' ευγνωμοσύνης προς την εθνικὴν Ἑλληνικὴν Κυβέρνησιν, την ελληνικὴν παρὰ τῷ ΟΗΕ Ἀντιπροσωπείαν, τον ελληνικόν τύπον, τους Δήμους, τας κοινότητες, τας οργανώσεις και πάντας τους ελευθέρους αδελφούς, οίτινες διὰ της αγάπης, της πίστεως, της αλληλεγγύης και της σταθερᾶς μαχητικότητος των ὠδήγησαν το ζήτημά μας εις την πλεονεκτικὴν θέσιν, εις την οποίαν τούτο σήμερον ευρίσκεται. Δεν θα λησμονήσωμεν ποτέ ὅσα τόσον αυθορμητῶς μας ἔχετε προσφέρει.

Ευγνωμοσύνην ἐπίσης αισθανόμεθα διὰ πάντα τα φιλελεύθερα κράτη, ἅτινα υπεστήριξαν εις τον Διεθνή Ὄργανισμόν το αίτημά μας. Ἀπέδειξαν διὰ της τοιαύτης ενεργείας των ὅτι αποτελοῦν την πρωτοπορίαν εις την προσπάθειαν προς διατήρησιν της πνευματικῆς ἰσορροπίας και ηθικῆς τάξεως του κόσμου. Ἡ νίκη, την οποίαν κατηγάγομεν διὰ της ψήφου των, αποτελεί νίκην των ἰδεῶν της ελευθερίας και εγγύησιν διὰ την ἐπιβίωσιν των ηθικῶν ἀξιών του πολιτισμοῦ.

Δεν διαψεύγει την προσοχὴν μας ὅτι μεγάλαι δυσχέρειαι ἀνοίγονται ἐνώπιον μας, το αίτημα μας συγκρούεται με τα συμφέροντα μίας αμαρτωλοῦ ἀποικιακῆς παραδόσεως της οποίας αι ρίζαι εἶναι ἀκόμη βαθεῖαι εις την ψυχὴν μερικῶν λαῶν. Ὁ πολιτισμός μας ὅμως δεν δύναται να ἐπιζήσῃ με τοιαύτην κακὴν κληρονομίαν. Οἱ λαοί οίτινες δις ἐντὸς μίας τριακονταετίας ἐκλήθησαν να προσφέρουν το αίμα των υπέρ της ελευθερίας και της ατοδιαθέσεως δεν ἀνέχονται πλέον να εξαπατῶνται και να ονειδίζονται. Ἡ πολιτικὴ κρίσις του αἰῶνος μας ἀπαιτεῖ ἐπιτακτικώτερον την ἐδραίωσιν της

ηθικής τάξεως και διεθνούς κλίμακος.

Προς μίαν ηθικήν τάξιν αποσκοπεί σήμερον, εν τω πλαισίω των διεθνών προβλημάτων, και ο αγών του Κυπριακού Λαού. Εις τον αγώνα τούτον δεν θα λιποψυχήσωμεν, θα παραμείνωμεν άγρυπνοι επί των εθνικών μας επάλξεων μέχρις ότου το αίτημά μας δικαιωθή και ο Κυπριακός λαός απαλλαγή του ονειδους της δουλείας.

Μεταβαίνοντες νυν εις την έδραν των Ηνωμένων Εθνών προς στενωτέραν παρακολούθησιν της πορείας του εθνικού μας ζητήματος αποβλέπομεν μετ' εμπιστοσύνης εις το μέλλον.

Ο αιών μας χαρακτηρίζεται γενικώς ως αιών του ιδεώδους της ελευθερίας, θα απαιτέλει τω όντι ειρωνείαν η χρησιμοποίησις του ιδεώδους τούτου ως θεραπενίδος άλλων ευτελεστέρων σκοπών.

"Δεν αμφιβάλλομεν ότι τα Ηνωμένα Εθνη άτινα σκοπόν έχουν την ειρηνικήν λύσιν των μεγάλων εθνικών προβλημάτων, θα σταθούν εις το ύψος όπου τα ετοποθέτησεν η διεθνής περί του δικαίου αντίληψις και η ηθική συνείδησις του φιλελευθέρου κόσμου.

Το ζήτημα μας αποτελεί σήμερον την λυδίαν λίθον των ηθικών επί του διεθνούς πεδίου αντιλήψεων του πολιτισμού μας. Τρέφομεν τη βάσιμον ελπίδα ότι από τη δοκιμασία αυτήν, τόσον ημείς όσον και ολόκληρος ο φιλελεύθερος κόσμος, θα εξέλθωμεν νικηταί".

Την επομένην ο Μακάριος συναντήθηκε με τον πρωθυπουργόν Αλέξανδρον Παπάγον. Η συνάντηση ήταν πολύ φιλική σε σύγκριση με προηγούμενες και όπως δήλωσε μετά τη συνάντηση ο Μακάριος, ο Έλληνας πρωθυπουργός τον διαβεβαίωσε ότι η Κυβέρνηση του δεν θα υποχωρούσε μέχρι να εφαρμοζόταν για την Κύπρο η αρχή της αυτοδιάθεσης των λαών.

Στην Αθήνα ο Μακάριος έδωσε την 1ην Οκτωβρίου τηλεφωνική συνέντευξη στο πρακτορείο "Αγκαρα" της Τουρκίας στην οποία αναφέρθηκε στο ενδιαφέρον που άρχισε να επιδεινύει έντονα η Τουρκία.

Είπε:

"Η ανάμειξις της Τουρκίας εις το ζήτημα της Κύπρου, όπου η τουρκική μειονότης δεν υπερβαίνει το **18%** είναι άσκοπος και άστοχος, διά την Κύπρον δεν θα αποφανθή ούτε η Τουρκία, ούτε η Ελλάς, φυσικά δε ούτε και η Αγγλία, αλλά ο Κυπριακός λαός, δεν νομίζω ότι το ζήτημα τούτο θα θίξη την φιλίαν μεταξύ Τουρκίας και Ελλάδος, διότι η Τουρκία ουδεμίαν σχέσιν έχει με αυτό".

Ο Μακάριος προχώρησε σε ευχές και ευχήθηκε ότι η Τουρκία δεν θα αναμιγνυόταν στο Κυπριακό "διότι επέμβασις αυτής θα είναι όχι μόνον άσκοπος, αλλά δύναται να έχη και δυσάρεστα αποτελέσματα".

Ο Μακάριος προγραμματίζε να παραμείνει στην Αθήνα για τρεις μόνο ημέρες, αλλά επειδή αναμενόταν να επιστρέψει στην Ελληνική πρωτεύουσα ο υπουργός Εξωτερικών Στέφανος Στεφανόπουλος, που ηγήθη της ελληνικής αποστολής στον ΟΗΕ, έμεινε για λίγες ακόμα ημέρες και συναντήθηκε μαζί του στις **8** Οκτωβρίου.

Ο Στεφανόπουλος πληροφόρησε το Μακάριο ότι η συζήτηση του Κυπριακού δεν θα γινόταν πριν από το δεύτερο δεκαήμερο του Νοεμβρίου.

Έτσι ο Κύπριος ηγέτης είπεν ότι θα πήγαινε πρώτα στο Λονδίνο και αργότερα στις Ηνωμένες Πολιτείες και τα Ηνωμένα Έθνη.